

בס"ד. ש"פ שמיני, פרשת החודש, מבה"ח ניסן, ה'תשכ"ב

(הנחה בלתי מוגה)

ויאמר הוי' אל משה ואל אהרן בארץ מצרים לאמר החודש הזה לכם ראש חדשים ראשון הוא לכם לחדשי השנה. וצריך להבין, דלכאורה, הדיבור דהחודש הזה לכם ראש חדשים גו' (שהוא דיבור חמורי²), ואמירתו בארץ מצרים דוקא, הם ב' ענינים הפכיים לגמרי. דהנה, מ"ש ויאמר גו' בארץ מצרים, היינו, שלא זו בלבד שדיבור זה הי' בזמן שהיו בני' בגלות מצרים, אבל הדיבור עצמו הי' מחוץ לארץ מצרים, וכמו הדיבור למשה מתוך הסנה שהי' (בזמן שבנ"י היו בגלות מצרים, אבל לא בארץ מצרים, אלא) בהר האלקים בחורב³, אלא עוד זאת, שהדיבור הי' בהמקום דארץ מצרים, נוסף לכך שהי' בהזמן דגלות מצרים, דאף שעוד לפני אמירת דיבור זה (בר"ח ניסן) כבר בטלה העבודה, כמארז"ל⁴ בר"ה בטלה עבודה מאבותינו במצרים, ה"ז בנוגע לביטול העבודה בלבד, אבל עדיין נשאר כללות ענין קושי הגלות והשעבוד כו'⁵. ובפרט ע"פ משנת"ל⁶ בדיוק לשון הכתוב⁷ אעלה אתכם מעני מצרים, שהגאולה (עלי') עצמה היתה באופן דעני מצרים, ועאכו"כ קודם הגאולה, בר"ח ניסן, ה"ז בודאי מעמד ומצב דגלות מצרים. ולאידך גיסא, הנה בהזמן דגלות מצרים ובהמקום דארץ מצרים גופא הי' הדיבור דהחודש הזה לכם גו', שהוא (לא רק למעלה מארץ מצרים, אלא גם) למעלה מכללות ענין הזמן והמקום (למעלה מסדר השתלשלות), כמובן ממארז"ל⁸ עה"פ החודש הזה לכם גו', משבחר הקב"ה בעולמו קבע בו ראשי חדשים ושנים, וכשבחר ביעקב ובניו קבע בו ר"ח של גאולה, היינו, שנעשה שינוי בכללות הזמן, ובמילא נעשה שינוי גם בכללות המקום (כיון שזמן ומקום קשורים זב"ז⁹). וצריך להבין מהו הענין דאמירת דיבור נעלה זה בארץ מצרים דוקא. גם צריך להבין מהו הענין

(6) במאמר דפורים — ד"ה ויאמר גו' בחר לנו אנשים גו' (לעיל ע' 166 ואילך).
 (7) שמות ג, יז.
 (8) שמו"ר פט"ו, יא.
 (9) ראה תניא שעהיוה"א פ"ז (פב, א).
 לקו"ת ברכה צח, א.

(1) בא יב, א"ב.
 (2) פרש"י עה"פ.
 (3) שמות ג, א ואילך.
 (4) ר"ה יא, רע"א.
 (5) ראה גם לקו"ש ח"י"ב ע' 31-32 הערה 65. ועוד.

שדיבור זה נאמר לא רק למשה לבדו אלא יחד עם אהרן, אע"פ שבדרך כלל הי' הדיבור למשה, ומשה הי' אומר לאהרן, ואהרן הי' אומר לבני, כמ"ש¹⁰ ודבר הוא לך אל העם, ועד"ז בהדיבור לפרעה, כמ"ש¹¹ ראה נתתיך אלקים לפרעה ואהרן אחיך יהי נביאך.

ב) **ויובן** בהקדים ביאור ענינו של משה רבינו¹², שנקרא ע"ש כי מן המים משיתיהו¹³, שהי' נשמה דאצילות¹⁴. וביאור הענין דאצילות יובן ממ"ש במשה רבינו (שהי' במדריגת עולם האצילות) אספה לי שבעים איש מזקני ישראל גר' ואצלתי מן הרוח אשר עליך ושמתי עליהם¹⁵, דפירוש ואצלתי הוא הפרשת הארה מרוחו של משה על הזקנים, ועי"ז תוכל להיות השפעת בשר, כי משה רבינו מצד עצמו הוא למעלה מהשפעות גשמיים, שהרי ההשפעה שהיתה ע"י משה הו"ע המן¹⁶, שלא הי' בו פסולת¹⁷, להיותו מזון רוחני, מזונא דחוכמתא¹⁸, ולכן אמר מאין לי בשר¹⁹, שלא הי' יכול להשפיל עצמו שתהי' על ידו השפעת בשר²⁰. אמנם, כיון שכל ההשפעות (גם השפעת בשר) לאנשי הדור (ובפרט דור דעה²¹) צריכים להיות ע"י משה רבינו דוקא²², לכן אמר הקב"ה למשה אספה לי שבעים איש מזקני ישראל ואצלתי מן הרוח אשר עליך ושמתי עליהם, שבאמצעות הזקנים, שיקבלו הפרשת הארה מרוחו של משה, תבוא גם השפעת הבשר ע"י משה רבינו. ונמצא, שלשון האצלה (ואצלתי) מורה על ב' ענינים. ענין הא', שאין זה רוחו של משה ממש, אלא הפרשת הארה בלבד. וזהו שהמשל על זה הוא מנר שהכל מדליקין ממנו ואין אורו חסר כלום²³, כידוע²⁴ החילוק בין אור לשפע, שבשפע נחסר בהמקום שמשם היתה ההשפעה כיון שנשפע משם דבר מה, וכמו שפעת מים תכסך²⁵, שנחסר בהמקום שמשם נמשכו המים, משא"כ בנר

19) בעלותך שם, יג.	10) שמות ד, טז.
20) ראה לקו"ת בעלותך לא, ג. לג, ב.	11) וארא ז, א.
ואתחנן יב, א. סה"מ תר"ס ע' קיב.	12) בהבא לקמן — ראה ד"ה ויאמר גו'
21) ראה ויק"ר פ"ט, א. במדב"ר פי"ט, ג. וש"נ.	נתתיך אלקים לפרעה עזר"ת (סה"מ עזר"ת ע' קכט ואילך). ד"ה זה תשט"ו (תו"מ ח"ג ע' 187 ואילך).
22) ראה סה"מ תר"ס שם. ובכ"מ.	13) שמות ב, יו"ד.
23) פרש"י בעלותך שם, יז (מבמדב"ר פט"ו, יט). — נתבאר בארוכה בלקו"ש ח"ח ע' 75 ואילך.	14) ראה לקו"ת נצבים מט, ב. ובכ"מ.
24) מאמרי אדה"ז תקס"ב ח"א ע' מב. ע' רסא. המשך תרס"ו ע' קעג ואילך. ובכ"מ.	15) בעלותך יא, טז"ז.
25) איוב כב, יא.	16) ראה תענית ט, א.
	17) יומא עה, ב.
	18) ראה זח"ב סב, א.

שלא נחסר אורו עי"ז שמדליקים ממנו, כיון שלא נמשך דבר מה אלא הארה בלבד. וענין הב', לאידך גיסא, שהפרשת ההארה אינה באופן של הפרשה והבדלה, אלא באופן של דביקות, היינו, שהיא הארה ממש מרוחו של משה (שלכן היתה גם השפעת הברש ממשה רבינו דוקא). וכן הוא בעולם האצילות, שיש בו ב' ענינים, ענין הא', שהוא האצלה והפרשת הארה בלבד מאוא"ס המאציל, וענין הב', שהארה זו היא באופן של דביקות, שזהו שאצילות הוא מלשון אצלו וסמוך (כמ"ש בפרדס²⁶), דהיינו שדבוק במקורו, ולכן נעשה על ידו הגילוי דאוא"ס המאציל, היינו שהוא הארה ממש מאוא"ס המאציל.

ג) **וביאור הענין**, דהנה, אוא"ס מצ"ע הוא למעלה מגילוי, שסתום ונעלם לגמרי, ועד שאפילו על ספירת הכתר (התחלת ענין הספירות) נאמר ישת חושך סתרו²⁷, שהו"ע ההעלם שלמעלה מגילוי, וענין הגילוי הוא בעולם האצילות (מתחיל מספירת החכמה), ועי" הגילוי באצילות נעשה גם ידיעת אלקות בעולם, וכידוע שכללות הענין דהשגת אלקות בנבראים הוא מצד זה שישנו הגילוי דעולם האצילות, ולולי הגילוי דאצילות לא הי' יכול להיות ידיעת אלקות בעולם. ויתירה מזה, שע"י הגילוי דאצילות יודעים (לא רק דרגת האלקות שבעולם האצילות, אלא) גם בחי' אוא"ס שלמעלה מאצילות, וזהו שאצילות הוא גילוי ההעלם דאוא"ס. וכל זה הוא מפני שאצילות הוא בבחי' דביקות באוא"ס (אצלו וסמוך), שלכן הוא בחי' גילוי, ומגלה גם בחי' ההעלם דאוא"ס. ועוד זאת, שגם זה שנקרא הפרשת הארה, שהוא כמו שנפרש ונבדל, שזהו מפני שהמשכת אור האצילות הוא ע"י הצמצום, הנה גם הפרשת ההארה היא באופן של דביקות. וכמו שהוא בהמשכת הקו, שאף שהמשכתו היא ע"י צמצום הראשון שהוא בדרך סילוק לגמרי, מ"מ ה"ה נוגע ודבוק באוא"ס (אף שהדביקות היא ע"י הצמצום, שאין זה כמו הדביקות דאוא"ס שלפני הצמצום).

ויובן ע"פ המבואר במק"א²⁸ בארוכה בענין ג' המדריגות יש אין ויש, יש האמיתי ויש הנברא והאין הממוצע ביניהם, דאף שהאין הממוצע יש בו ב' בחינות, אין של יש האמיתי ואין של יש הנברא, מ"מ,

28) תו"ח ויגש רלב, ד. שם בשלח ד"ה תפול עליהם (רסו, א ואילך). המשך תרס"ו ע' רכ ואילך. ובכ"מ.

26) שער טז (שער אבי"ע) פ"א.
27) תהלים יח, יב. לקו"ת שה"ש ד, ד
ואילך.

אין כאן ד' מדריגות, כי אם ג' מדריגות בלבד, אלא שהאין נחלק לשתיים, והיינו, שב' הבחי' דאין אינם באופן שמאין הא' נמצא האין הב', כי אם משניהם הם אין אחד, הארה מן העצמות, אלא שאין אחד זה נחלק לב' בחינות. ואף שב' הבחי' דאין הם בריחוק הערך זל"ז, שהרי מאין הא' (אין של יש האמיתי) אי אפשר להיות התהוות היש, כי אם מאין הב' (אין של יש הנכרא) דוקא, מ"מ, הם אין אחד שנחלק לשתיים, היינו שגם האין הב' הוא הארה שנמשכת מן העצמות (ולא באופן שמאין הא' נמצא האין הב', היינו הארה דהארה) ודבוקה בעצמות (דלא כמו הארה דהארה שהיא נבדלת). ויש לבאר זה ע"פ משל דהשפעת השכל מרב לתלמיד, שבשכל הרב ישנו הן פנימיות השכל השייך לעצמו והן חיצוניות השכל השייך להתלמיד, אלא שחיצוניות השכל השייך להתלמיד אינו ניכר אצלו. אמנם עי"ז שהרב מעלים ומצמצם אור שכלו בעצמו, אזי ניכר ונבדל חיצוניות השכל השייך להתלמיד מפנימיות השכל השייך לעצמו. והיינו, שאין זה באופן שכאשר הרב מעלים אור שכלו אזי נולד חיצוניות השכל השייך אל התלמיד, כי גם לפני"ז נמצא אצל הרב חיצוניות השכל, וגם הוא שכל הרב (כמו פנימיות השכל), אלא ששכל הרב עצמו נחלק לשתי מדריגות פנימיות וחיצוניות. וכמו כן הוא למעלה, שכללות האור (גם חיצוניות האור) הוא מן העצמות, אלא שע"י הצמצום שסילק אורו הגדול על הצד, אזי ניכר ונבדל חיצוניות האור מפנימיות האור ונעשים ב' מדריגות. וכן הוא גם בב' הבחי' דאין, ששניהם הארה מן העצמות, אלא שע"י הצמצום נחלקן לב' מדריגות. ומזה מובן גם בנוגע לעולם האצילות, שאף שבא ע"י צמצום, ה"ה הארה מאוא"ס המאציל שדבוקה ומיוחדת בו והיא אלקות ממש (וכמו ואצלתי מן הרוח שנאמר במשה, שאף שבא בהשפעת בשר, ה"ז הארה ממש מרוחו של משה). וזהו גם ענינו של משה שהי' נשמה דאצילות, שגם בהיותו למטה הי' בדרגת האצילות שהוא אלקות ממש.

ד) אך עדיין צריך להבין, דהלא באגה"ק²⁹ איתא שנשמות דאצילות יצאו ונפרדו מהכלים שבהן מלוכש הקו מאור א"ס, ואינם אלקות ממש, רק מעין בחי' אלקות בצמצום עצום כו'. ואיך אפ"ל שמשה רבינו הוא בדרגת האצילות שדבוק ומיוחד באוא"ס המאציל. ויובן ע"פ מ"ש במדרש³⁰ על הפסוק¹¹ ראה נתתיך אלקים לפרעה גו', שהקב"ה נקרא מלך הכבוד לפי שהוא חולק כבוד ליראיו, כיצד, מלך בשר ודם אין

(30) שמו"ר פ"ח, א.

(29) ס"כ (קל, א).

רוכבין על סוסו ואין יושבין על כסאו, והקב"ה הושיב לשלמה על כסאו, שנאמר³¹ וישב שלמה על כסא ה' למלך, והרכיב לאליהו על סוסו, ומהו סוסו של הקב"ה סופה וסערה כו', וכתוב³² ויעל אליהו בסערה השמימה וכו'. מלך בשר ודם אין נקראין בשמו כו', והקב"ה קרא למשה בשמו, שנאמר ראה נתתיך אלקים לפרעה. ולכאורה אינו מובן איך נקרא משה בשמו של הקב"ה (שהרי שם אלקים הוא א' מז' השמות שאינם נמחקים³³), שהוא בכחי' אלקות ממש. דהנה, בשלמא ע"פ פי' הבעש"ט (שהובא בדרושי חסידות³⁴) שז' השמות הם בהכלים, היינו, שהם החיות וההארה מאור א"ס שמחי' את הכלי (כי הכלים יש בהם חיות מאור א"ס מלבד האור המלוכש בהם), אתי שפיר שגם לאחרי שהנשמות יצאו ונפרדו מהכלים שייך לקרותן בשמות דכלים (כמו שנקרא משה בשם אלקים), כי גם הכלים עצמם נאצלו ממקורם בכחי' דביקות בלתי ניכרת להיות בכחי' דבר בפ"ע, וא"כ, כשם שהכלים נקראים בז' השמות, כמו כן נקראים גם הנשמות בשמות אלו. אבל ע"פ מ"ש רבינו הזקן בתו"א (בהביאור ע"פ משה ידבר³⁵) שז' השמות הם בכחי' האורות המתלבשים בהכלים (ולא רק בכחי' האור שמחי' את הכלים), אינו מובן איך אפשר שהנשמות שיצאו ונפרדו מהכלים, יהיו נקראים בשמות שהם בכחי' האורות שנאצלו בכחי' דביקות ניכרת דוקא (דלא כמו הכלים שנאצלו בכחי' דביקות בלתי ניכרת, והנשמות שיצאו ונפרדו מהכלים). וגם לפי הבעש"ט שז' השמות הם בהכלים, צריך להבין, מהו החידוש באומרם ראה נתתיך אלקים לפרעה, שכאן קרא הקב"ה למשה בשמו, הרי זה שמו של משה מצד עצמו, שלהיותו נשמה דאצילות ה"ה בכחי' אלקים שהוא בהכלים, ומה ניתוסף בזה שנתתיך אלקים לפרעה, שהקב"ה קרא למשה בשמו. אך הענין הוא³⁶, דמ"ש שנשמות דאצילות יצאו ונפרדו מהכלים שבהן מלוכש הקו, היינו בנשמות כמו שהן למעלה, אבל ע"י ירידת הנשמה למטה ועבודתה בתומ"צ³⁷, נעשית העלי' לאשתאבא בגופא דמלכא³⁸, שזוהי העלי' לבחי' האור המתלבש בהכלים³⁹. ובאמת שייך ענין זה גם בכל הנשמות, שהרי אמרו חז"ל⁴⁰ שכאו"א מישראל יכול

תרגו"ה ע' נו.	(31) דברי הימים א כט, כד.
(37) ראה לקו"ת במדבר ב, ב.	(32) מלכים ב, יא.
(38) זח"א ריו, ב.	(33) שבועות לה, א.
(39) ראה תו"א יתרו עא, א. אוה"ת וארא	(34) לקו"ת בהר מג, ב.
ע' קיט. וראה לקו"ת במדבר שם.	(35) יתרו סח, ד.
(40) תדבאר רפכ"ה.	(36) ראה גם סה"מ תרל"ג ח"א ע' נב.

לומר מתי יגיעו מעשי למעשה אבותי כו' (כולל גם משה רבינו), וכידוע שגם נשמות דבי"ע הם אלקות בעצם מהותן, וכפי שאומר כאו"א מישראל⁴¹ נשמה שנתת בי טהורה היא, שזוהי מדריגת האצילות⁴², אלא שבנשמות דבי"ע הוא באופן שהאלקות נעשה בבחי' נברא, ונשמות דאצילות הן בחי' אלקות ממש⁴³. וזהו שנאמר למשה נתתיך אלקים לפרעה, שהקב"ה קרא למשה בשמו, שהשמות הם בבחי' האורות (כפי' אדמו"ר הזקן), היינו, שאף שהנשמות יצאו ונפרדו מהכלים, מ"מ, ניתן לו הכח לעלות ולהגיע גם לבחי' האורות ולהיות בבחי' דביקות ניכרת.

ה) אמנם אע"פ שמשה הוא במדריגת האצילות עד שהקב"ה קראו בשמו כמו שהוא בבחי' האור שדבוק ומיוחד באו"א ס' המאציל, מ"מ יש עוד דרגות נעלות יותר כו'. והענין בזה, דאיתא במדרש⁴⁴ בפירוש הכתוב⁴⁵ אלקים אלקיך אנכי, אמר הקב"ה למשה אע"פ שקראתי אותך אלקים לפרעה, אלקיך אנכי, אני על גבך. וצריך להבין, איך יעלה על הדעת באופן אחר ח"ו עד שצריך להודיע זאת. ועכצ"ל שאין זה לגבי עצמות א"ס, שהרי על עצמות א"ס אין צריך כלל להודיע דאלקיך אנכי כו', אלא רק במדריגת האורות והגילויים כו' שייך לומר אע"פ שקראתי אותך אלקים לפרעה, מ"מ אלקיך אנכי, אני על גבך, כיון שיש דרגות שהם למעלה ממדריגת האצילות. וכיאר הענין, דהנה, גם למעלה מאצילות ישנם כו"כ דרגות, כידוע שאצילות הוא רק בחי' אדם דעשי' בכללות העולמות, ואדם דבריאה בכללות העולמות הוא בחי' אדם קדמון, בחי' אדם הראשון שעלה במחשבה בבחי' או"א ס' קדמון לכל הקדומים, שאין בחי' אדם למעלה ממנו. והנה, גם בחי' א"ק הוא באין ערוך לגבי אור א"ס, שלכן נקרא אדם דבריאה, כמו שהבריאה היא באין ערוך לגבי אור א"ס, וכ"ש שאצילות הוא באין ערוך כלל לגבי אור א"ס, וכמ"ש בתו"א ד"ה פתח אליהו⁴⁶ דיותר משאין ערוך עשי' לגבי אצילות אין ערוך אצילות לגבי או"א ס' ב"ה. וזהו אלקיך אנכי, אני על גבך, כיון שגם אצילות הוא באין ערוך לגבי עצמות אור א"ס. אמנם ביאור זה אינו מספיק עדיין, שהרי אדם דבריאה דכללות הוא כמו אדם דבריאה דפרטות

44) פתיחתא דרות רבה א.

45) תהלים נ, ז.

46) כ"ה בסה"מ עזר"ת ע' קלב. וראה

הגהות לד"ה זה תרנ"ח ע' לט. לקו"ת תזריע כא, א.

41) נוסח ברכת "אלקי נשמה".

42) סידור האריז"ל במקומו. לקו"ת ראה

כו, א. ובכ"מ.

43) ראה ב"אווה"ז לאדמו"ר האמצעי

פינחס קיד, ד ואילך.

שיש בחי' אצילות שלמעלה מזה, ומשה שנשמתו מבחי' אצילות ה"ז כולל גם שרשו בבחי' אצילות דכללות, וא"כ מהי המדריגה שלמעלה גם מזה, שעז"נ אלקיך אנכי. אך הענין הוא, ע"פ הידוע⁴⁷ שיש כדוגמת עתיק לעילא מגולגלתא דא"ק, והוא בחי' ראשית הקו⁴⁸, וזהו בחי' אצילות דכללות. וכפי שמשמע ממ"ש בדרוש ג' מיני אדם⁴⁹ שאצילות דכללות הוא בחי' הקו שלמעלה מבחי' הכלים דא"ק, בחי' נשמה לנשמה, ונשמה לנשמה היינו בחי' עתיק, וא"כ, בחי' ראשית הקו שלמעלה מבחי' התלבשות בא"ק, בחי' עתיק דא"ק, הוא בחי' אצילות דכללות. ולמעלה מזה הוא בחי' אוא"ס שלפני הצמצום, בחי' סובב הכללי, שהוא בחי' עיגול הגדול הסובב את הקו. וזהו אלקיך אנכי, אני על גבך, שהוא מאמר בחי' אוא"ס סוכ"ע הכללי שאומר למשה, אע"פ שקראתיך אלקים להיותך נשמה דאצילות עד לשרשו בבחי' אצילות דכללות, שהוא ראשית הקו, מ"מ אלקיך אנכי, שבחי' סוכ"ע הכללי הוא למעלה מזה. והנה, מבואר במק"א⁵⁰ שאצילות דכללות הוא (לא רק בחי' ראשית הקו, אלא גם) בחי' אוא"ס שלפני הצמצום. ועפ"ז נמצא שהענין דנתתיך אלקים כפי שהוא בשרש שרשו של משה בבחי' אצילות דכללות הוא (לא רק בבחי' ראשית הקו, אלא גם) באוא"ס שלפני הצמצום. אמנם, זה שאצילות דכללות הוא בחי' אוא"ס שלפני הצמצום, ה"ז רק בחי' התפשטות האור, ולמעלה מזה הוא עצם האור. ועז"נ אלקיך אנכי, כי עצם האור הוא למעלה מאצילות דכללות גם כפי שהוא באוא"ס שלפני הצמצום.

(ו) **והנה** כדי שתהי' ההמשכה מבחינתו של משה כפי שהוא בבחי' אלקים [הן כמו שהוא באצילות דפרטות, והן כמו שהוא בשרשו באצילות דכללות, ובזה גופא הן כמו שהוא בבחי' ראשית הקו, והן כמו שהוא בשרש שרשו בבחי' אוא"ס שלפני הצמצום], ה"ז נעשה ע"י אהרן דוקא. והענין בזה, דהנה, כל המשכה צריכה להיות ע"י צמצום והתפשטות, שזהו"ע י"ה דשם הוי', שיו"ד הוא צמצום וה"א היא התפשטות, וכמשל מעין ונהר, שהמעין נובע טיפין טיפין, באופן של נקודה, שדוגמתו הוא היו"ד דחכמה שהיא בבחי' נקודה, ולאח"ז נעשה ההתפשטות דרחובות הנהר, בחי' בינה. וזהו גם ענינם של משה ואהרן.

49) אוה"ת ענינים ע' צו ואילך.

50) לקו"ת שם, א ואילך.

47) ע"ח שער ט (שער שבירת הכלים)

פ"ו. זהו הרקיע לוח"א טו, א.

48) לקו"ת מסעי צה, ב.

דהנה, משה הוא בחי' יו"ד, שהרי משה שנקרא אלקים הוא בחי' אצילות, ואצילות הוא בחי' יו"ד דחכמה, דאבא עילאה מקננא באצילות⁵¹. וזהו גם מ"ש במדרש שהקב"ה קרא למשה בשמו לפי שהוא חולק כבוד ליראיו, כבוד דייקא, בגימטריא ל"ב, דקאי על ל"ב נתיבות חכמה שמאירים באצילות. ואהרן הוא בחי' ה"א ראשונה, שעל ידו דוקא נעשה הגילוי וההתפשטות דבחי' משה. וכן הוא בשרש הענינים, ששרשו של משה באצילות דכללות הוא בחי' יו"ד, כידוע שראשית הקו (שזהו בחי' אצילות דכללות) הוא בחי' היו"ד דשם הוי' שבהקו, ופרצוף דא"ק הוא בחי' ה"א ראשונה כו', שזוהי בחינתו של אהרן, שעל ידו נעשה הגילוי וההתפשטות דמשה כפי שהוא בשרשו כו'. וענין זה (שהמשכה מבחי' משה באה ע"י אהרן) הוא הן בנוגע להדיבור וההתגלות לבנ"י, שעז"נ ודבר הוא (אהרן דוקא) לך אל העם, והן בנוגע להפעולה בפרעה, שעז"נ ואהרן אחיך יהי נביאך.

ז) **ויש** להוסיף בביאור הענין דראה דנתתך אלקים לפרעה דייקא, שהענין דנתתך אלקים הוא בשייכות לשבירת קליפת פרעה, דלכאורה אינו מובן מהו הצורך בהענין דנתתך אלקים בשביל שבירת קליפת פרעה, הרי גם מצד סדר השתלשלות יש בכחם של הצדיקים (משה) לבטל את הרשעים (פרעה). אך הענין הוא, שצדיקים הם מבחי' התיקון, ושרש נפשות הרשעים הוא מבחי' התהו שנפל בשבירה כו', והרי תהו קדם לתיקון. וכן הוא גם בעבודת האדם, שנפש הבהמית אקדמי טעניתא⁵², שבאה לאדם משעה שנולד, משא"כ התגלות נפש האלקית היא כשנעשה בן י"ג שנה⁵³. ואעפ"כ יש כח בנפש האלקית ללחום עם נפש הבהמית ולהתגבר עליו כו', כמארז"ל⁵⁴ שהקב"ה עוזרו, והיינו, שניתן כח לנה"א שהיא מבחי' שם מ"ה לברר את נה"ב אף ששרשה מבחי' שם ס"ג שהוא למעלה משם מ"ה, וכח זה נמשך לשם מ"ה מצד שרשו בבחי' שם ע"ב שלמעלה מכולם, כמבואר במאמרו של אדמו"ר הזקן בענין משכיל לאיתן האזרח⁵⁵. וזהו גם הכח שיש בבחי' התיקון להתגבר על הענינים ששרשם בתהו ולבררם כו'. אמנם, הכח דתיקון להתגבר על התהו הוא רק בנוגע לעבודת הבירורים שהיא באופן שלוקחים מהם

51) רמ"ז לזח"ב רכ, ב. תו"א משפטים
 52) א. סה"מ תרצ"ו ע' 119. וש"נ.
 53) ראה זח"א קעט, סע"א ואילך.
 54) רמ"ז לזח"ב רכ, ב. תו"א משפטים
 55) ראה קונטרס לימוד החסידות פ"ג.
 אג"ק אדמו"ר מוהרי"צ ח"ג ע' שלה. סה"מ
 תרח"ץ ע' סז ואילך. וש"נ.

ניצוצות הטובים לאט לאט, כמ"ש⁵⁶ מעט מעט אגרשנו, עד שסו"ס נגמר ונשלם בירורם, שזהו המעמד ומצב דלעתיד לבוא שאז יהי' גילוי אלקות בכל העולם, כמ"ש⁵⁷ ונגלה כבוד ה' וראו כל בשר וגו'. אבל להאבידם בעודם בתקפם כאשר לא נתבררו עדיין, אין זה ביכולת הצדיקים, כי אם ביכולת הקב"ה לבדו. וזהו שנאמר לאיוב⁵⁸ ואם זרוע כאל לך גו' עדה נא גו' ראה כל גאה והשפילהו גו' הכניעהו והדוך רשעים תחתם, היינו⁵⁹, שכדי לבטל את הקליפה כפי שהיא בשלימותה ובתקפה (קודם הבירור), במעמד ומצב דגאה (ראה כל גאה והשפילהו), כפי שהי' בהזמן שהיו לאיוב ריבוי הנסיונות כו', יש צורך בכחו של הקב"ה לבדו, זרוע כאל. ועל זה נאמר למשה ראה נתתיך אלקים לפרעה, דהנה, פרעה אותיות הערף, שיניקתו מבחי' עורף דאריך אנפין⁶⁰, וזהו שהי' קליפה קשה כו'. ולכן, כדי שיוכל להיות השבירה דפרעה ומצרים [כמ"ש⁶¹ וידעו מצרים כי אני הוי', וידעו מלשון שבירה⁶², כמו וידע⁶³ בהם אנשי סוכות⁶⁴] בעודם בתקפם, הוצרך משה לכחו של הקב"ה לבדו, ועז"נ לו נתתיך אלקים לפרעה, שניתן לו הכח לשברו בעודו בתקפו, שענין זה הוא בכח עצמות א"ס, וכח זה ניתן למשה, נתתיך אלקים, כולל גם בחי' אלקיך אנכי, בכל פרטי הדרגות שבזה, עד לבחי' עצם האור (כנ"ל ס"ה), שגם זה ניתן למשה להיות אלקיך, אלקה שלך דייקא. ובזה יובן מאמר רשב"ם⁶⁵ שצדיק גמור מותר לו להתגרות ברשעים בעוה"ז אפילו כאשר השעה משחקת לו, כי רשב"ם הי' ניצוץ משה⁶⁶, ולכן בכחו להפיל את הרשעים בעודם בתקפם, כיון שיש בו הכח ממדריגת משה שנאמר לו נתתיך אלקים לפרעה. וגם ענין זה נתגלה ע"י אהרן דוקא, שזהו"ע ואהרן אחיך יהי' נביאך, שאהרן הוא המגלה את בחי' משה (כנ"ל ס"ו).

ח) וזהו ויאמר הוי' אל משה ואל אהרן בארץ מצרים לאמר החודש הזה לכם וגו', שדיבור זה נאמר בארץ מצרים דוקא, לא רק בהזמן דגלות מצרים, אלא גם בהמקום דארץ מצרים עצמה, היינו, בהתוקף דקליפת מצרים, ואעפ"כ הי' שם הדיבור דהחודש הזה לכם גו',

(62) לקו"ת דרושים לשמע"צ פח, סע"ג.

(63) ספר שופטים ח, טז.

(64) תו"א וראו נו, א.

(65) ברכות ז, ב.

(66) לקוטי הש"ס להאריז"ל ריש מסכת

שבת (ד"ה שמעון). וראה מאמרי אדה"ז

פרשיות ח"ב ע' תקפז. וש"נ.

(56) משפטים כג, ל.

(57) ישעי' מ, ה.

(58) איוב מ, ט"ב.

(59) ראה גם מאמרי אדה"ז תקס"ו ע'

קפט. אוה"ת מג"א ע' רסד ואילך.

(60) לקו"ת להאריז"ל ר"פ שמות.

(61) וראו ז, ה.

שקשור עם כללות הענין דיציאת מצרים, ועד להיציאה מכל המיצרים וגבולים דסדר השתלשלות, שזהו"ע נגלה עליהם מלך מלכי המלכים הקב"ה וגאלם⁶⁷, והוא לפי שנתתיך אלקים לפרעה, שניתן כח למשה לפעול השבירה דקליפת פרעה ומצרים בעודה בתקפה. וכיון שגילוי כחו של משה הוא ע"י אהרן, כמ"ש ואהרן אחיך יהי נביאך, לכן הי' דיבור זה (לא למשה לבדו, אלא) אל משה ואל אהרן דוקא. וכן הוא גם בכל דור ודור אצל משה רבינו שבדור, אתפשטותא דמשה בכל דרא⁶⁸, שיש אצלו הענין דנתתיך אלקים לפרעה, שניתן לו הכח לפעול שבירת הקליפות כו', ועד שנעשה גילוי אלקות בכל העולם כולו, כמ"ש ונגלה כבוד הוי' וראו כל בשר וגו'.

